

9. august 2013

UKA 2013/71

Inatsisartut Suleriaasianni § 36 naapertorlugu apeqquteqaat aallaavigalugu oqallisissiaq imaattoq matumuuna saqqummiuppara:

Kalaallit oqaasiisa takornartat oqaasiisut ilinnialernissaannut qanoq iliorluta inersimasunik kajumissuseqalersitsinissarput pillugu apeqquteqaat aallaavigalugu oqallinnissamik siunnersuut.

(Inatsisartunut ilaasortaq Andreas Uldum, Demokraatit)

Tungavilersuut

Ilumoorpoq takornartat ikittuinnaat kalaallit oqaasii ilikkartarmatigit. Ilaat sivikitsuinnarmik maniittarput allallu sivilisunerusumik. Takornartat amerlanersaat Danmarkimeertarput.

Tassa imaappoq amerlanerpaat inooqataasinnaapput kalaallisut ilinniannikkaluarlutik, suut tamangajammik danskisut nutserneqartarmata. Peqatigiissinnaanerli eqqarsaatigalugu ajornarnerusarpoq ilanngunnissaq. Peqatigiitilluni oqaloqatigiinneq aliikkusersoqatigiinnerlu kalaallisut ingerlanneqartarput aamma soorunami taamaattussaavoq. Kingunerisarpaali inuiaqatigiinnut akulerunnissap ajornarnerulersarnera.

Imaaliiallaanaq aaqqinneqarsinnaagaluarpoq; kalaallisut ilinniaannartoqarsinnaavoq. Oqaannaarlunili ajornaqaaq. Danskit arlallit ukiut arlallit maaneereeraluarlutik oqaatsitsinnik atuisinnaannginnerat soqutigittaanngermik imaluunniit eqiasunermik pissuteqanngilaq.

Danskit amerlanerpaartaat Nuummi najugaqarput, tasanilu amerlaqisut marluinnik oqaaseqartuupput; kalaallisut danskisullu. Tamanna pissutaalluni danskeq akutaq amerlanerpaatigit danskisut oqaluunneqartarpoq. Taannalu kalaallisut ilinniartinneqaruni, taassuma kalaallit oqaasimininnguanik atuisinnaanini qaffarsarpiarsinnaaneq ajorpaa, amerlanerpaat danskisut oqaluussisarmata. Taamaattumik kalaallisut allattariarsorneq oqaluttariarsornerlu imaaliiallaanneq ilikkarneqarsinnaaneq ajorput.

Demokraatini kalaallit oqaasiisa ilikkarnissaannut alloriarfissanik pingasunik tikkuusserusuppugut.

Siullertut alloriarnerusaaq sulisitsisut akuersisalertuuppata, sulinerup nalaani kalaallisut ilinniartitsisoqartalernissaanut. Assortugassaannngilaq kalaallisut ilinniarneq piffisartornartuummat – akunnerni 1000-ni itisuumik ilinniartitsisarnissaq oqallinnerni oqaatigineqartarnikuuvoq. Taamaattumik sulisitsisut tapersersuinissaat pisariaqarpoq, takornartat soorunami sunngiffeqartariaqarmata ilaqquttaminnullu piffissaqartariaqarmata.

Aamma suliffiup suliassarisariaqaraluarpaasulissuminnut kaammattunissartik oqaatsinullu politikki sulisoqarnermut politikkiminnut ilanngullugu. Sulisut ilinniarnissaannut kaammattorniurlugit ilikkakkaminnillu atuisarnissaat qulakkeerniarlugu tamanna pisinnaavoq soorlu oqaluttariarsornermi allattariarsornermilu suliassanik suliaqarnissamut piffissamik tunisinikkut. Tamakku ineriartortinneqarsinnaapput ilitsersuutit atorlugit immaqa atuareernerup kingorna imaluunniit ilinniarnarup ingerlaqqinnerani.

Alloriarnerup tullerissavaa kalaallisut ilinniartitsinerup pitsanngorsarnera. Oqaasileriffik naapertorlugu kalaallisut ilinniartitsinermi perorsaanikkut periutsit atorneqartut, tuluttut danskisullu ilinniartitsinermi atorneqartartut assigaat. Taamaattariaqanngilaq. Kalaallisut ilinniartitsinermi allatut ajornartumik Grammatik annertunerusumik sammisariaqarpoq tuluttut danskisullu ilinniartitsinermit naleqqiullugu. Per Langgârdip assersuutit tikkuarpaa, danskit oqaasiini oqaatsit qulit atorneqarnerpaat, oqaatsit atorneqartarput oqaaseqatigiit tamakkiisut 20 procentiinni, kalaallisulli atorneqartarlutik oqaatsit immikkoortutut. Illuatungaata tamarmik grammatikkikkut oqaatsinut naggasiutaapput. Tamannarpiaannarluunniit pissutigalugu, ukiuni kingullerni 20-ni kalaallisut ilinniartitsissutini atorneqarnerpaani `real communication`-mi periutsit imaluunniit Oqaatsinik Pikkorissarfimmi atorneqartut kalaallit oqaasiinik ilinniartitsinermi aallarlerlaanut atorneqanngisaannarsimasussaagalarput. Allatut oqaatigalugu kalaallit oqaasiinik ilinniartitsineq qaffassartariaqarpoq. Ilinniartitsinermi periutsit allat atorneqartariaqarput taamaattumik ilinniartitsissutit nutaat atorneqalertariaqarput inuiaqatigiinnut tamanut iluaqutaanerpaaq nassaariniaraanni.

Alloriarnerit pingajuat iserfigillatsiareerpara. Takornartat oqarluttarneri akuerisariaqarpagut. Akuerisariaqarparput taakku quinartumik allamiorpaluuteqarmata aamma akuerisariaqarparput uangutsitut oqaluttuunngimmata.

Pitsaasumik imartuumillu oqallikkumaartugut neriuppunga.